

Rozhodnutí Krajského soudu v Pardubicích ze dne 1. 8. 1956, sp. zn. 4 Co 754/56

Číslo: 31/1957

Právní věta:

Nedbalostí, jakou má na mysli ustanovení § 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 63/1951 Sb., o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky, je jen nedbalost spočívající v porušení nějakého obecně platného předpisu nebo alespoň v jednání či opomenutí, které podle obecných zkušeností v automobilovém provozu by bylo třeba pokládat za nedbalé a se kterým by bylo zmocnění se auta třetí osobou v příčinné souvislosti.

Soud: Krajský soud v Pardubicích

Datum rozhodnutí: 01.08.1956

Spisová značka: 4 Co 754/56

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody - způsobené dopravními prostředky

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně byla těžce zraněna autem žalované Československé státní automobilové dopravy, který řídil druhý žalovaný František R.

Lidový soud v Lanškrouně vyhověl částečně žalobě proti oběma žalovaným a neuznal důvodnou námitku ČSAD, že za nehodu neodpovídá, ježto zavinil ji druhý žalovaný František R., který se auta svémocně zmocnil, ač auto bylo v obci D. T. řádným způsobem garážováno stranou od silnice a proti zneužití cizí osobou uzamčeno, neboť vozidlo zaměstnanec ČSAD uzavřel tak, že zavřel okna u auta, levé dveře uzamkl pojistkou a předtím zasunul převodovou páku na první převodový stupeň, aby vozidlo nemohlo sjet, při čemž uzavřel i dveře kabiny klíčkem, který si vzal s sebou.

Krajský soud vyhověl odvolání žalované ČSAD a žalobu proti ní v celém rozsahu zamítl.

Z odůvodnění:

Odvolání žalované ČSAD dovozuje, že je pochybený názor lidového soudu, jako by se její řidič P dopustil nějaké nedbalosti, když na veřejně přístupném místě v obci D. T. odstavené nákladní auto, jinak technicky proti zneužití zajištěné, ponechal bez dozoru, a že proto odvolatelka jako provozovatelka auta je spoluodpovědná za škodu, kterou autem způsobil žalobkyni žalovaný

František R., který se předtím odstaveného auta protiprávně zmocnil.

Jde tedy o to, zda se řidič ČSAD dopustil garážováním vozidla na veřejně přístupném místě a jeho nestřežením nedbalosti, která by měla za následek spoluodpovědnost ČSAD jako provozovatelky auta za škodu, kterou autem způsobil žalovaný František R. (§ 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 63/1951 Sb. o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky).

Lidový soud odpověděl na tuto otázku kladně, vycházejí přitom z posudku znalce automobilismu, který se jednoznačně vyslovil tak, že se řidič ČSAD svým jednáním nedbalostí dopustil. Nadto projevil znalec názor, že ČSAD nese spoluodpovědnost na vzniklé škody i proto, že její orgány nekontrolovaly, kdy a jak řidič s autem garážoval.

Se závěry znalce, které lidový soud převzal, nelze souhlasit, neboť jednak nemají opory v žádném právním (pořádkovém) předpise, jednak jejich uplatnění v praxi bylo by v mnohých případech zcela neproveditelné a způsobovalo by v provozu motorových vozidel závažné obtíže.

Jak sám lidový soud uvedl, není výslovného předpisu o tom, že by vozidla musela být garážována jen v uzamčených garážích anebo alespoň mimo veřejně přístupná místa, a že by při stání na veřejných místech musela být střežena. Ustanovení § 24 vyhl. č. 196/1953 Ú. l., o provozu na silnicích, a z něho vycházející čl. 9 odst. 12 „Pracovních směrnic pro řidiče z povolání ČSAD“, uvádějí pouze způsob technického zajištění odstavného vozidla proti samovolnému pohybu nebo zneužití třetí osobou; o místě, kde má či musí být garážováno, ani o střežení nenařizují nic. Ani z ostatního obsahu vyhlášky č. 196/1953 Ú. l. nelze nijak dovodit, že by odstavování vozidel na veřejných místech bylo nepřijatelné, pokud to ovšem není v jednotlivém případě zakázáno, a stejně tak nelze dovodit, že by byl řidič odstaveného vozidla povinen učinit pro jeho zabezpečení před zneužitím nepovolanou osobou více, než ukládá § 24 vyhlášky. Čl. 9 odst. 3 věta druhá „Pracovních směrnic pro řidiče ČSAD“ obsahuje sice ustanovení, že řidiči ČSAD jsou při dálkových jízdách povinni garážovat vozidla vždy v závodech ČSAD a také tam nocovat, je-li k dispozici lůžko, ovšem jen za předpokladu, že ČSAD v místě přenocování takový závod skutečně má. Ze spisů je patrné, že v D. T. žádný závod ČSAD není a nejbližší je ve vzdálenosti 6 km, takže řidič při odstavování vozidla v D. t. nebyl vázán uvedeným čl. 9 odst. 13 věty druhé pracovních směrnic.

Pochybený je i názor znalců, že řidič ČSAD se dopustil nedbalosti tím, že vozidlo neumístil někde ve veřejně nepřístupném prostoru (na př. na dvoře), neboť ani tam by nebylo vozidlo chráněno proti zneužití třetí osobou.

Názor, že by odstavené vozidlo muselo být v každém případě střeženo, je ostatně neudržitelný, promítne-li se do praktického provozu motorovými vozidly. Její důsledné uplatnění mělo by nutně za následek, že by motorové vozidlo vlastně vůbec, ani na sebekratší dobu, nemohlo být odstaveno mimo střežené parkoviště, jestliže by se řidič musel od něho vzdálit, aniž by se osoba za jeho provoz odpovědná, vydávala v nebezpečí, že i při případném jeho protiprávním použití osobou třetí zůstane spoluodpovědná za škodu, kterou třetí osoba vozidlem způsobí. Vzhledem k povaze motorového vozidla a jeho ústrojí je pak vyloučeno – i při provedení zajištění podle § 24 vyhl. č. 196/1953 Ú. l. –, aby bylo zabezpečeno tak, že protiprávní zásah třetí osoby stal by se naprosto nemožným. Při výkladu, jaký zaujal lidový soud, bylo by provozovateli vozidla uloženo více odpovědnosti, než kolik mu zamýšlel uložit zákonodárce zákonem č. 63/1951 Sb., když připustil, aby v případě protiprávního zmocnění se vozidla třetí osobu přešla odpovědnost za způsobené škody na tuto osobu, a přechod vázal jen na podmínku, že provozovatel toto zneužití svojí nedbalostí neumožnil (odst. 2 § 2 zák. č. 63/1951 Sb.). Přitom zajisté neměl zákonodárce v úmyslu uložit provozovateli takovou míru péče, jakou by v praxi nebylo možno někdy vůbec dodržet.

Občanský zákoník a ani zákon č. 63/1951 Sb. nerozeznávají různé stupně nedbalosti a bude proto

otázkou každého konkrétního případu, zdali provozovatel nedbal opatrnosti a pozornosti do té míry, že mu lze v souladu s pravidly socialistického soužití přičítat nedbalost ve smyslu § 2 odst. 2 zák. č. 63/1951 Sb.

Tuto nebylo by v jednání řidiče ČSAD spatřovat ani tehdy, kdyby mu povinnost stálého střežení vozidla byla některým z orgánů ČSAD uložena. ČSAD jako provozovatelka auta odpovídá za škody autem způsobené jen v rozsahu uvedeném v §§ 1, 2 zák. č. 63/1951 Sb., a nedbalost, jakou má na mysli § 2 odst. 2 věta druhá cit. zák. musí být nedbalost spočívající v porušení nějakého obecně platného předpisu nebo alespoň v jednání či opomenutí, které podle obecných zkušeností v automobilovém provozu bylo by třeba pokládat za nedbalé a se kterým by bylo zmocnění se auta třetí osobou v přímé příčinné souvislosti. Za takovou nedbalost by však bez pochyby nebylo možno považovat neuposlechnutí zaměstnavatelova pokynu o střežení vozidla, i kdyby k němu skutečně došlo. Povinnost střežení není dána žádným obecně platným právním předpisem, ba ani interními předpisy ČSAD, a není ani obecnou zvyklostí mezi řidiči, takže by nerespektováním příkazu ke střežení mohl vzniknout řidiči nanejvýše vůči ČSAD závazek k náhradě škody, jestliže by jí z této příčiny nějaká vznikla, avšak nikdy by jeho jednání nemohlo dát vznik spoluodpovědnosti ČSAD jako provozovatelky vozidla ve smyslu § 2 odst. 2 zák. č. 63/1951 Sb.

Již v řízení před lidovým soudem nebylo pochyb o tom, že řidič ČSAD před opuštěním vozidla zajistil toto tak, jak ukládá § 24 vyhl. č. 196/1953 Ú. l. i čl. 9 odst. 13 „Pracovních směrnic pro řidiče ČSAD“. Pokud snad vznikly pochybnosti, zda postačí uzamčení karoserie takovým zámkem, který se dá otevřít i jiným klíčem, třeba poukázat na slovní znění citovaného ustanovení, které předepisuje pouze uzamčení vozidla, aniž blíže stanovilo, jakého provedení má být zámek, kterým se uzamčení provádí. Bylo-li tedy vozidlo uzamčeno, a to bylo prokázáno, bylo předpisům § 24 cit. vyhl. vyhověno.

Z uvedených důvodů došel krajský soud k závěru, že ve způsobu, jakým řidič ČSAD vozidlo před zneužitím zajistil, nelze spatřovat takovou nedbalost, která by měla ve smyslu § 2 odst. 2 věty druhé zák. č. 63/1951 Sb. za následek spoluodpovědnost žalované ČSAD jako provozovatelky za škodu, kterou vozidlem způsobil žalobkyni žalovaný František R., když se předtím auta zmocnil trestným činem, za který byl pravomocně odsouzen. Proto b bylo odvolání ČSAD vyhověno a napadený rozsudek změněn tak, že se žaloba proti ČSAD v plném rozsahu zamítá.